

Мовно-літературна галузь

Освітній компонент:

Мови корінних народів та національних меншин України

**Навчальна програма з румунської мови та читання
(складник типової освітньої програми)
для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти
з українською мовою навчання**

3 клас	
Очікувані результати	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
<p>Учень / учениця:</p> <p><i>слухає і розуміє</i> після одного прослуховування усне висловлювання (художній чи науково-популярний текст) — час звучання якого триває 2–3 хвилини (220–300 слів); фіксує початок і кінець висловлювання;</p> <p><i>розрізняє</i> типи висловлювань — розповідь, опис, міркування;</p> <p><i>запам'ятовує</i> персонажів; передає зміст почутого «своїми словами» з відтворенням послідовності подій;</p> <p><i>визначає</i> тему і мету почутого (тексту); виявляє своє ставлення до дійових осіб, їхніх вчинків;</p> <p><i>розуміє й виконує</i> навчальні дії відповідно до прослуханої інструкції, настанови вчителя;</p> <p><i>виконує</i> сприйняті на слух інструкції щодо виконання поставлених учителем навчальних завдань;</p> <p>критично сприймає інформацію для досягнення різних цілей; уточнює інформацію з огляду на ситуацію, доречно реагує на неї;</p> <p><i>відповідає на запитання</i> за змістом прослуханого і <i>ставить</i> запитання до усного повідомлення;</p>	<p>Сприймання усної інформації.</p> <p>Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого.</p>

<p><i>відтворює</i> основний зміст усного повідомлення;</p> <p><i>вибирає</i> інформацію з почутого і <i>пояснює</i>, чому вона зацікавила, <i>обговорює</i> її з іншими;</p> <p><i>висловлює</i> своє ставлення до усного повідомлення, простого тексту, медіатексту, обґрунтовує думки, опираючись на власний досвід;</p> <p>визначає позицію мовця, погоджується з нею або заперечує її, <i>розповідає</i> про власні почуття, які викликав прослуханий текст;</p> <p><i>пояснює</i>, чому щось подобається, а щось ні;</p> <p><i>бере участь</i> у розігруванні діалогів за змістом малих фольклорних форм, казок, віршів, <i>використовує</i> доречно силу голосу, темп мовлення, міміку, жести, рухи;</p> <p><i>вступає</i> в діалог, <i>підтримує</i> й <i>ініціює</i> діалог на добре відому тему та на теми, які викликають зацікавлення;</p> <p><i>виокремлює</i> необхідну інформацію із різних усних джерел, серед іншого з медіатекстів, для створення власного висловлення з конкретною метою;</p> <p><i>користується</i> формулами мовленнєвого етикету (ввічливими словами);</p> <p><i>дотримується</i> правил спілкування;</p> <p><i>використовує</i> відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо);</p> <p><i>регулює</i> дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування;</p> <p><i>усно переказує</i> текст із опорою на допоміжні матеріали (ілюстрація, план, опорні слова, словосполучення);</p> <p><i>створює</i> власне висловлення за ілюстраціями; <i>розповідає</i> про свої спостереження, враження, події з власного життя;</p>	<p>Оцінювання усної інформації.</p> <p>Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування.</p> <p>Створення усних монологічних висловлень</p>
--	--

<p><i>описує власні емоції та емоції співрозмовника від прослуханого/ побаченого; доречно використовує у власному мовленні формули мовленнєвого етикету.</i></p>	
<p>Змістова лінія «Читаємо»</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p><i>читає вголос</i> правильно, свідомо, плавно, цілими словами різні за змістом і формою тексти;</p> <p><i>володіє</i> технічною, смисловою навичкою читання (вголос і мовчки) як загально навчальною, що дає змогу зрозуміти тексти різних видів;</p> <p><i>пояснює</i> значення більшості слів, ужитих у прямому та переносному значеннях;</p> <p><i>знаходить у тексті</i> незнайомі слова, з'ясовує їх значення, користуючись виносками, тлумачним словником, а також через контекст (з допомогою вчителя);</p> <p><i>правильно інтонує</i> прості речення будь-якого виду;</p> <p><i>користується</i> найпростішими прийомами регулювання темпу читання, сили голосу, дихання залежно від змісту тексту (самостійно та за завданням учителя);</p> <p><i>самостійно читає, практично розрізняє</i> з опорою на найпростіші жанрові особливості тексти малих фольклорних форм, що опрацьовувалися під час навчання, а також літературних жанрів (казка, вірш, оповідання, уривки з повістей-казок), <i>правильно їх називає, визначає</i> емоційний настрій;</p> <p><i>самостійно читає та розрізняє</i> нехудожні тексти за відсутністю у їх змісті діалогів, яскравих образних висловів, наявністю наукових понять, фактів, історичних дат, передачі інформації;</p> <p><i>виділяє</i> в структурі художнього і нехудожнього текстів заголовки, ілюстрації, схеми, таблиці, <i>використовує їх</i> для прогнозування орієнтовного змісту тексту;</p>	<p>Формування і розвиток навички читання.</p> <p>Сприймання і практичне розрізнення текстів різних видів.</p>

прогнозує зміст дитячої книжки за обкладинкою, заголовком, ілюстраціями та анотацією;

виявляє розуміння фактичного змісту тексту та основних думок (з допомогою вчителя) художніх і нехудожніх текстів:

пояснює, які, де, коли відбулися події;

визначає, правильно називає персонажів художнього твору, *виділяє* серед них головного;

перераховує цікаві факти, важливі ідеї в інформаційному тексті;

встановлює зв'язки між подіями, дійовими особами;

ставить запитання за фактичним змістом прочитаного з метою уточнення свого розуміння;

розпізнає, називає в тексті яскраві, образні слова, вислови, пояснює їх роль у творі (з допомогою вчителя);

передає зміст (детально або вибірково) твору чи окремих епізодів з дотриманням логіки викладу, а також з урахуванням структурних елементів тексту: зачину, основної частини, кінцівки;

пояснює вчинки персонажів у творі, висловлює щодо них найпростіші оцінні судження; *обґрунтовує* свої висновки (з допомогою вчителя);

розповідає про свої загальні враження, почуття від прочитаного, (що саме сподобалося / не сподобалося, що було цікаво / нецікаво, що нового дізнався / дізналась), *підтверджує* свої думки фактами з тексту;

пов'язує зміст прочитаного зі своїми знаннями, попереднім читацьким, а також власним життєвим емоційно-чуттєвим досвідом;

висловлює власне ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і довкілля, наводить прості аргументи щодо власних думок, спираючись на

Аналіз та інтерпретація змісту текстів.

Мова художнього твору: діалоги, монологи, оповідач, засоби художньої виразності у тексті (порівняння, метафори тощо, без уведення термінів), пряме й переносне значення слів у художньому тексті; слова і вирази, які характеризують персонажа, події; вірш (рима, ритм, настрій у вірші, сила і тон голосу, темпоритм при читанні вірша, емоційний вплив тощо)

текст, власний досвід та інші джерела; описує враження від змісту і форми тексту;

передає власне ставлення до подій, вчинків персонажів через ілюстрування, декламацію, рольові ігри, інсценізацію твору чи окремих його епізодів (з використанням вербальних і невербальних засобів художньої виразності);

імпровізує з репліками, відтворюючи діалоги з казок, віршів, оповідань;

бере участь у колективному обговоренні прочитаного: *зацікавлено й уважно слухає* співрозмовників, *толерантно ставиться* до їхніх думок, *пояснює своє розуміння* дискусійних питань;

на основі тексту *створює* план, таблицю, модель;

знаходить у нехудожніх і навчальних текстах відповіді на запитання, поставлені вчителем;

здійснює пошук потрібної інформації у дитячих довідкових виданнях;

виявляє в тексті і *пояснює* зміст графічної інформації (таблиця, схема, емотикони тощо);

аналізує одержану інформацію, звертається до дорослих (коли є сумнів) за підтвердженням її правдивості, достовірності;

застосовує одержану інформацію в навчальній діяльності та практичному досвіді;

перетворює вербальну інформацію із суцільного тексту у візуальну (малюнок, кадри до мультфільму, таблиця тощо);

розпочинає ознайомлення з новою дитячою книжкою з розглядання її структурних елементів: обкладинки, титульного аркуша, ілюстрацій, змісту (переліку)творів, *правильно їх називає*;

передбачає орієнтовний зміст твору, дитячої книжки

Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного.

Робота з різними джерелами і видами інформації.

Робота з дитячою книжкою.

за вказаними елементами;

розрізняє дитячі книжки за типом видання: книжка-твір, книжка-збірка, енциклопедія, дитячий журнал, словник;

добирає для читання дитячі книжки на відповідну тему: казки про тварин, пригоди, фантастика та ін.;

визначає мету свого читання (для задоволення, розваги, знаходження потрібної інформації), *обирає*, *читає* відповідні книжки, *пояснює* свій вибір;

перечитує книжки, окремі їх епізоди для кращого розуміння змісту та вдосконалення навички читання;

має уявлення про жанри й теми дитячого читання;

називає твори, дитячі книжки, що сподобалися, *розповідає*, які епізоди справили найбільше враження;

називає кілька прізвищ авторів прочитаних творів;

називає державні символи України, національні символи, традиції рідного та українського народів

Орієнтовний зміст літературного матеріалу:

дитяча література в авторській жанрово-тематичній різноманітності:

– твори усної народної творчості, дитячий фольклор;

– твори відомих національних письменників та письменників-класиків України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей;

– художня вітчизняна і зарубіжна література сучасних письменників: казки, легенди, оповідання, вірші, п'єси, повісті-казки, комікси;

– науково-пізнавальна література для дітей: книжки, енциклопедії, довідники;

– дитяча періодика;

теми дитячого

читання: про Батьківщину, сім'ю, на героїко-патріотичну тематику, про живу й неживу природу, дітей,

	<p>дружбу, шкільне життя, пригоди, фантастика, дитячі детективи, історії винаходів, відкриттів, сучасні технології та ін.</p>
<p>Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p><i>пише</i> рукописними буквами розбірливо, охайно, з однаковим нахилом букв в темпі який дозволяє записати власну думку та інформацію з різних джерел;</p> <p><i>створює</i> висловлення, записує їх, враховуючи мету та адресата й дотримуючись норм літературної мови;</p> <p><i>користується</i> орфографічним словником;</p> <p><i>створює</i> тексти різних типів і жанрів (казка, розповідь, опис, міркування, прості медіатексти), використовує різні форми;</p> <p><i>дотримується</i> свідомо гігієнічних правил письма;</p> <p><i>дотримується</i> культури оформлення письмових робіт: <i>розташовує</i> самостійно заголовки у рядку, <i>дотримується</i> поля, правого і лівого краю сторінки, абзаців,</p> <p><i>робить</i> акуратні виправлення;</p> <p><i>розташовує</i> слова й віршові строфи в колонку;</p> <p><i>записує</i> слова в таблицю;</p> <p><i>обмінюється</i> елементарними письмовими повідомленнями (записка, лист, вітальна листівка та ін.);</p> <p><i>обирає</i> для написання повідомлення відповідне оформлення (шрифт, розмір, колір тощо);</p> <p><i>відновлює</i> деформований текст з 3-4 речень;</p>	<p>Формування і розвиток навички письма.</p> <p>Створення власних письмових висловлень.</p>

<p><i>створює і записує</i> коротке зв'язне висловлення на добре відому та цікаву тему;</p> <p><i>перевіряє</i> (з допомогою вчителя), чи грамотно написаний власний текст;</p> <p><i>виправляє</i> орфографічні й пунктуаційні помилки на вивчені правила (самостійно і з допомогою вчителя);</p> <p><i>удосконалює</i> текст із часто повторюваними словами шляхом заміни їх синонімами та займенниками (без уживання термінів)</p>	<p>Перевірка й редагування текстів</p>
<p>Змістова лінія «Досліджуємо медіа»</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p><i>сприймає</i> прості медіапродукти;</p> <p><i>обговорює</i> зміст і форму простих медіатекстів, <i>розповідає</i>, про що в них ідеться;</p> <p><i>визначає</i>, кому і для чого призначений медіатекст;</p> <p><i>пояснює</i> зміст вербальної і невербальної інформації в медіапродуктах;</p> <p><i>висловлює</i> свої враження від змісту і форми медіапродукту;</p> <p><i>створює</i> прості медіапродукти (листівка, sms-повідомлення, фото, колаж, комікс тощо) з допомогою інших</p>	<p>Розширення уявлення про медіа, робота з медіапродукцією</p> <p>Інтернет (загальне уявлення про віртуальне спілкування, етику віртуального спілкування, безпеку в Інтернеті).</p> <p>Комп'ютерні ігри як джерело навчання, розвитку і відпочинку. Вплив на здоров'я.</p> <p>Реклама (вплив реклами на поведінку людини, реклама в медіа, як захиститися від небажаного впливу реклами).</p> <p>Зміст і форма медіа текстів (елементи форми і їх значення для сприйняття основних ідей (колір,</p>

	музика, анімація у мультфільмах), музика в рекламі)
Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища»	
<p>Учень / учениця:</p> <p><i>експериментує</i> зі словами: змінює, додає, вилучає один звук (букву), склад в словах так, щоб вийшло інше слово;</p> <p><i>аналізує</i> значення слів, спираючись на контекст, будову слова, перевіряє власний здогад за словниками;</p> <p><i>використовує</i> у власному мовленні слова з переносним значенням, синоніми й антоніми, фразеологізми для досягнення мети спілкування;</p> <p>правильно <i>вживає</i> граматичні форми частин мови;</p> <p>правильно <i>записує</i> різні види речень за метою висловлювання;</p> <p><i>правильно вимовляє й записує</i> сполучення букв, які позначають один звук: <i>ce, ci, ge, gi, cs</i>. Їх правопис.</p> <p><i>правильно вимовляє й записує</i> сполучення букв <i>oa, ia, ий</i>.</p> <p><i>правильно наголошує</i> загальноновживані слова;</p> <p><i>експериментує</i> з наголосом: <i>порівнює і пояснює</i> значення слів, які відрізняються лише наголосом;</p> <p><i>переносить</i> слова з рядка в рядок складами;</p> <p><i>не відриває</i> при переносі від слова склад, позначений однією буквою;</p> <p>групи букв <i>ch, gh</i> (перед <i>e, i</i>); букви <i>c, g</i> (перед <i>e, i</i>); буква <i>x</i>, яка передає звуки <i>cs, cz</i> ;</p> <p>вимовляння дифтонгів <i>ai, oa, oi, ia, ie, ai...</i> та трифтонгів» <i>oai, iaui, eai...</i> у різних позиціях в складі слова; голосних <i>e, i</i> на початку слова або голосного <i>i</i> на кінці слова</p> <p>Буквосполучення <i>ia, ea, ie</i>.</p>	<p>Дослідження звуко-буквеного складу слів, правильна їх вимова і написання.</p> <p>Користування правилами переносу слів.</p> <p>Користування алфавітом.</p>

Подвоєні приголосні (сс, пп) та подвоєні голосні (е-е, і-і, о-о, у-у) в словах.

Визначає і розрізняє головні члени речення і другорядні члени речення;

Фонетичний аналіз слів.

правильно читає (напам'ять або із запису) румунський алфавіт;

розташовує 5-6 слів за алфавітом з орієнтацією на першу літеру;

користується алфавітом у роботі з навчальними словниками;

розпізнає слова, близькі і протилежні за значенням;

розрізняє пряме й переносне значення слів;

намагається пояснювати різні значення багатозначних слів;

розподіляє ряд слів на 2 групи за смисловою ознакою;*доповнює* кожну групу 2-3 словами;

доречно вживає слова різних лексичних груп у власному мовленні;

розрізняє слова, що називають предмети, ознаки, дії, числа;

*добирає*самостійно4-6 слів, які відповідають на питання *хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки?*;

розподіляє слова на групи за значенням та питаннями (за частинами мови);

розрізняє слова, які відповідають на питання *хто? і що?*;

правильно вживає велику / малу літери у власних / загальних назвах;

змінює іменники за числами (один – багато);

Дослідження лексичного значення слова. Використання лексичного багатства мови у власному мовленні.

Головні та другорядні члени речення.

Спостереження за словами, які служать для назви предметів, ознак, дій, чисел.

Дослідження ролі іменників у мовленні і використання їх у власних висловленнях.

Дослідження виражальних можливостей прикметників, використання їх з метою увиразнення мовлення.

впізнає слова, які відповідають на питання *який? яка? яке? які?*, окремо та в реченнях, у тексті;

утворює словосполучення іменників з прикметниками;

добирає до відомого предмета відповідні ознаки;

впізнає слова-назви дій, *ставить* до них питання;

добирає влучно дієслова для висловлення власних думок;

розрізняє слова, які називають числа, *ставить* до них питання *скільки?*;

утворює словосполучення числівників з іменниками;

упізнає в реченні службові слова; *пише* їх окремо від інших слів; Практичне застосування сполучників *și, dar*.

пов'язує між собою слова за допомогою службових слів;

пояснює роль різних видів речень для досягнення мети спілкування;

правильно відтворює інтонацію розповідних, питальних і спонукальних, окличних та неокличних речень;

використовує відповідні розділові знаки в кінці речень під час письма;

поширює речення словами за поданими питаннями;

складає речення за малюнком, на задану тему;

розпізнає текст за основними ознаками;

розрізняє текст-розповідь і текст-опис та *пояснює* їх призначення;

добирає заголовок до тексту;

визначає в тексті зачин, основну частину, кінцівку;

Спостереження за роллю дієслів у мовленні і застосування їх у власних висловленнях.

Дослідження числівників і використання їх у мовленні.

Дослідження значення в мовленні службових слів і використання їх для зв'язку слів у реченні.

Дослідження і конструювання речень.

Дослідження і складання текстів.

<p><i>пояснює</i> роль виражальних засобів у тексті;</p> <p><i>складає і записує</i> невеликий текст (3-4 речення) за ілюстрацією, серією малюнків, про події з власного життя;</p> <p><i>дотримується</i> абзаців у процесі записування текстів;</p> <p><i>використовує</i> займенники, прислівники, контекстні синоніми (без уживання термінів) для зв'язку речень у тексті;</p> <p><i>перевіряє і вдосконалює</i> власні тексти, усуваючи лексичні повтори</p>	<p>Удосконалення текстів</p>
---	------------------------------

4клас

Очікувані результати	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
<p>Учень / учениця:</p> <p><i>слухає і розуміє</i> після одного прослуховування усне висловлювання (художній чи науково-популярний текст) — час звучання якого триває 2–3 хвилини (220–300 слів); фіксує початок і кінець висловлювання;</p> <p><i>розрізняє</i> типи висловлювань — розповідь, опис, міркування;</p> <p><i>запам'ятовує</i> персонажів; передає зміст почутого «своїми словами» з відтворенням послідовності подій;</p> <p><i>визначає</i> тему і мету почутого (тексту); виявляє своє ставлення до дійових осіб, їхніх вчинків;</p> <p><i>розуміє й виконує</i> навчальні дії відповідно до прослуханої інструкції, настанови вчителя;</p>	<p>Сприймання усної інформації.</p> <p>Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого.</p>

виконує сприйняті на слух інструкції щодо виконання поставлених учителем навчальних завдань;

критично сприймає інформацію для досягнення різних цілей; уточнює інформацію з огляду на ситуацію, доречно реагує на неї;

відповідає на запитання за змістом прослуханого і *ставить* запитання до усного повідомлення;

відтворює основний зміст усного повідомлення;

вибирає інформацію з почутого і *пояснює*, чому вона зацікавила, *обговорює* її з іншими;

висловлює своє ставлення до усного повідомлення, простого тексту, медіатексту, обґрунтовує думки, спираючись на власний досвід;

визначає позицію мовця, погоджується з нею або заперечую її, *розповідає* про власні почуття, які викликав прослуханий текст;

бере участь у розігруванні діалогів за змістом малих фольклорних форм, казок, віршів, *використовує* доречно силу голосу, темп мовлення, міміку, жести, рухи;

вступає в діалог, *підтримує* й *ініціює* діалог на добре відому тему та на теми, які викликають зацікавлення;

виокремлює необхідну інформацію з різних усних джерел, серед іншого з медіатекстів, для створення власного висловлення з конкретною метою;

користується формулами мовленнєвого етикету (ввічливими словами);

дотримується правил спілкування;

Оцінювання усної інформації.

Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування.

Створення усних монологічних висловлень

використовує відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо);

регулює дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування;

усно переказує текст із опорою на допоміжні матеріали (ілюстрація, план, опорні слова, словосполучення);

на основі почутого *створює* асоціативні схеми, таблиці;

стисло і вибірково передає зміст почутого; переказує текст із різних перспектив; *розповідає* про свої спостереження, враження, події з власного життя;

описує власні емоції та емоції співрозмовника від прослуханого/ побаченого; доречно використовує у власному мовленні формули мовленнєвого етикету.

визначає й обговорює цілі, основні ідеї та окремі деталі усної інформації;

пояснює зміст і форму текстів, медіатекстів, пов'язує, зіставляє із власними спостереженнями, життєвим досвідом, враховує думки інших;

висловлює власні погляди, підтверджує їх прикладами, враховує думки інших;

дотримується найважливіших правил літературної вимови, висловлюючи власні погляди;

обирає словесні й несловесні засоби спілкування, доречно використовує їх для спілкування та створення простих медіатекстів відповідно до комунікативної мети;

правильно інтонує різні види речень за метою висловлювання;

<p><i>знаходить</i> засоби художньої виразності у творах різних жанрів, використовує їх у власному мовленні.</p>	
<p>Змістова лінія «Читаємо»</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p><i>читає вголос</i> правильно, свідомо, плавно, цілими словами різні за змістом і формою тексти;</p> <p><i>володіє</i> технічною, смисловою навичкою читання (вголос і мовчки) як загальнонавчальною, що дає змогу зрозуміти тексти різних видів;</p> <p><i>пояснює</i> значення більшості слів, ужитих у прямому та переносному значеннях;</p> <p><i>знаходить у тексті</i> незнайомі слова, з'ясовує їх значення, користуючись виносками, тлумачним словником, а також через контекст (з допомогою вчителя);</p> <p><i>правильно інтонує</i> прості речення будь-якого виду;</p> <p><i>користується</i> найпростішими прийомами регулювання темпу читання, сили голосу, дихання залежно від змісту тексту (самостійно та за завданням учителя);</p> <p><i>самостійно читає, практично розрізняє</i> з опорою на найпростіші жанрові особливості тексти малих фольклорних форм, що опрацьовувалися під час навчання, а також літературних жанрів (казка, вірш, оповідання, уривки з повістей-казок), <i>правильно їх називає, визначає</i> емоційний настрій;</p> <p><i>самостійно читає та розрізняє</i> нехудожні тексти за відсутністю у їх змісті діалогів, яскравих образних висловів, наявністю</p>	<p>Формування і розвиток навички читання.</p> <p>Сприймання і практичне розрізнення текстів різних видів.</p>

наукових понять, фактів, історичних дат, передачі інформації;

виділяє в структурі художнього і нехудожнього текстів заголовки, ілюстрації, схеми, таблиці, *використовує їх* для прогнозування орієнтовного змісту тексту;

прогнозує зміст дитячої книжки за обкладинкою, заголовком, ілюстраціями та анотацією;

виявляє розуміння фактичного змісту тексту та основних думок (з допомогою вчителя) художніх і нехудожніх текстів:

пояснює, які, де, коли відбулися події;

визначає, правильно називає персонажів художнього твору, *виділяє* серед них головного;

перераховує цікаві факти, важливі ідеї в інформаційному тексті;

встановлює зв'язки між подіями, дійовими особами;

ставить запитання за фактичним змістом прочитаного з метою уточнення свого розуміння;

розпізнає, називає в тексті яскраві, образні слова, вислови, *пояснює їх* роль у творі (з допомогою вчителя);

передає зміст (детально або вибірково) твору чи окремих епізодів з дотриманням логіки викладу, а також з урахуванням структурних елементів тексту: зачину, основної частини, кінцівки;

пояснює вчинки персонажів у творі, *висловлює* щодо них найпростіші оцінки

Аналіз та інтерпретація змісту текстів.

Мова художнього твору: діалоги, монологи, оповідач, засоби художньої виразності у тексті (порівняння, метафори тощо, без уведення термінів), пряме й переносне значення слів у художньому тексті; слова і вирази, які характеризують персонажа, події; вірш (рима, ритм, настрій у вірші, сила і тон голосу, темпоритм при читанні вірша, емоційний вплив тощо)

судження; *обґрунтовує* свої висновки (з допомогою вчителя);

розповідає про свої загальні враження, почуття від прочитаного, (що саме сподобалося / не сподобалося, що було цікаво / нецікаво, що нового дізнався / дізналась), *підтверджує* свої думки фактами з тексту;

пов'язує зміст прочитаного зі своїми знаннями, попереднім читацьким, а також власним життєвим емоційно-чуттєвим досвідом;

пов'язує елементи інформації в цілісну картину;

розрізняє факти і думки про ці факти;

формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті;

висловлює власне ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і довкілля, наводить прості аргументи щодо власних думок, спираючись на текст, власний досвід та інші джерела; описує враження від змісту і форми тексту;

передає власне ставлення до подій, вчинків персонажів через ілюстрування, декламацію, рольові ігри, інсценізацію твору чи окремих його епізодів (з використанням вербальних і невербальних засобів художньої виразності);

описує емоційний стан персонажів, співпереживає;

імпровізує з репліками, відтворюючи діалоги з казок, віршів, оповідань;

бере участь у колективному обговоренні прочитаного: *зацікавлено й уважно слухає* співрозмовників, *толерантно ставиться* до

Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного.

Робота з різними джерелами і видами інформації.

Робота з дитячою книжкою.

Орієнтовний зміст літературного матеріалу:

дитяча література в авторській жанрово-тематичній різноманітності:

– твори усної народної творчості, дитячий фольклор;

– твори відомих національних письменників та письменників-класиків

їхніх думок, *пояснює своє розуміння* дискусійних питань;

на основі тексту *створює* план, таблицю, модель;

знаходить у нехудожніх і навчальних текстах відповіді на запитання, поставлені вчителем;

здійснює пошук потрібної інформації у дитячих довідкових виданнях;

виявляє в тексті і *пояснює* зміст графічної інформації (таблиця, схема, емотикони тощо);

аналізує одержану інформацію, звертається до дорослих (коли є сумнів) за підтвердженням її правдивості, достовірності;

застосовує одержану інформацію в навчальній діяльності та практичному досвіді;

перетворює вербальну інформацію із суцільного тексту у візуальну (малюнок, кадри до мультфільму, таблиця тощо);

розпочинає ознайомлення з новою дитячою книжкою з розглядання її структурних елементів: обкладинки, титульного аркуша, ілюстрацій, змісту (переліку)творів, *правильно їх називає*;

передбачає орієнтовний зміст твору, дитячої книжки за вказаними елементами;

розрізняє дитячі книжки за типом видання: книжка-вір, книжка-збірка, енциклопедія, дитячий журнал, словник;

добирає для читання дитячі книжки на відповідну тему: казки про тварин, пригоди, фантастика та ін.;

визначає мету свого читання (для задоволення, розваги, знаходження потрібної інформації), *обирає, читає* відповідні книжки,

України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей;

– художня вітчизняна і зарубіжна література сучасних письменників: казки, легенди, оповідання, вірші, п'єси, повісті-казки, комікси;

– науково-пізнавальна література для дітей: книжки, енциклопедії, довідники;

– дитяча періодика;

теми дитячого читання: про Батьківщину, сім'ю, на героїко-патріотичну тематику, про живу й неживу природу, дітей, дружбу, шкільне життя, пригоди, фантастика, дитячі детективи, історії винаходів, відкриттів, сучасні технології та ін.

<p><i>пояснює</i> свій вибір;</p> <p><i>перечитує</i> книжки, окремі їх епізоди для кращого розуміння змісту та вдосконалення навички читання;</p> <p><i>експериментує</i> з текстом (змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час театралізації);</p> <p><i>має</i> уявлення про жанри й теми дитячого читання;</p> <p><i>називає</i> твори, дитячі книжки, що сподобалися, <i>розповідає</i>, які епізоди справили найбільше враження;</p> <p><i>називає</i> кілька прізвищ авторів прочитаних творів;</p> <p><i>називає</i> державні символи України, національні символи, традиції рідного та українського народів</p>	
Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»	
<p>Учень / учениця:</p> <p><i>пише</i> рукописними буквами розбірливо, охайно, з однаковим нахилом букв в темпі який дозволяє записати власну думку та інформацію з різних джерел;</p> <p><i>створює</i> висловлення, записує їх, враховуючи мету та адресата й дотримуючись норм літературної мови;</p> <p><i>користується</i> орфографічним словником;</p> <p><i>створює</i> тексти різних типів і жанрів (казка, розповідь, опис, міркування, прості медіатексти), використовує різні форми;</p> <p><i>дотримується</i> свідомо гігієнічних правил письма;</p>	<p>Формування і розвиток навички письма.</p>

<p><i>дотримується</i> культури оформлення письмових робіт: <i>розташовує</i> самостійно заголовки у рядку, <i>дотримується</i> поля, правого і лівого краю сторінки, абзаців, <i>робить</i> акуратні виправлення;</p> <p><i>розташовує</i> слова й віршові строфи в колонку;</p> <p><i>записує</i> слова в таблицю;</p> <p><i>обмінюється</i> елементарними письмовими повідомленнями (записка, лист, вітальна листівка та ін.);</p> <p><i>обирає</i> для написання повідомлення відповідне оформлення (шрифт, розмір, колір тощо);</p> <p><i>відновлює</i> деформований текст з 3-4 речень;</p> <p><i>створює і записує</i> коротке зв'язне висловлення на добре відому та цікаву тему;</p> <p><i>перевіряє</i> (з допомогою вчителя), чи грамотно написаний власний текст;</p> <p><i>виправляє</i> орфографічні й пунктуаційні помилки на вивчені правила (самостійно і з допомогою вчителя);</p> <p><i>удосконалює</i> текст із часто повторюваними словами шляхом заміни їх синонімами та займенниками (без уживання термінів);</p> <p><i>створює</i> короткі дописи для захищених ресурсів, наприклад, для веб-сайту школи;</p> <p><i>знаходить і виправляє</i> орфографічні помилки, зокрема, застосовуючи знання про будову слова;</p> <p><i>аналізує та вдосконалює</i> створений текст відповідно до мети спілкування, перевіряє грамотність написаного.</p>	<p>Створення власних письмових висловлень.</p> <p>Перевірка й редагування текстів</p>
--	---

Змістова лінія «Досліджуємо медіа»

Учень / учениця:

сприймає прості медіапродукти;

обговорює зміст і форму простих медіатекстів, *розповідає*, про що в них ідеться;

визначає, кому і для чого призначений медіатекст;

пояснює зміст вербальної і невербальної інформації в медіапродуктах;

висловлює свої враження від змісту і форми медіапродукту;

створює прості медіапродукти (листівка, sms-повідомлення, фото, колаж, комікс тощо) з допомогою інших

Розширення уявлення про медіа, робота з медіапродукцією

Інтернет (загальне уявлення про віртуальне спілкування, етику віртуального спілкування, безпеку в Інтернеті).

Комп'ютерні ігри як джерело навчання, розвитку і відпочинку. Вплив на здоров'я.

Реклама (вплив реклами на поведінку людини, реклама в медіа, як захиститися від небажаного впливу реклами).

Зміст і форма медіа текстів (елементи форми і їх значення для сприйняття основних ідей (колір, музика, анімація у мультфільмах), музика в рекламі)

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища»

Учень / учениця:

експериментує зі словами: змінює, додає, вилучає один звук (букву), склад в словах так, щоб вийшло інше слово;

аналізує значення слів, спираючись на контекст, будову слова, перевіряє власний здогад за словниками;

використовує у власному мовленні слова з переносним значенням, синоніми й антоніми, фразеологізми для досягнення мети

Дослідження звуко-буквеного складу слів, правильна їх вимова і написання.

<p>спілкування;</p> <p>правильно <i>вживає</i> граматичні форми частин мови;</p> <p>правильно <i>записує</i> різні види речень за метою висловлювання;</p> <p><i>створює</i> прості мовні ігри, кросворди, ребуси експериментуючи зі звуками, словами, фразами;</p> <p><i>виокремлює</i> характерні риси свого мовлення (улюблені слова, фрази); <i>спостерігає</i>, який вплив вони мають на співрозмовників, корегує своє мовлення;</p> <p><i>правильно вимовляє й записує</i> сполучення букв, які позначають один звук: <i>се, сі, ге, гі, сс</i>. Їх правопис.</p> <p><i>правильно вимовляє й записує</i> сполучення букв <i>оа, іа, ій</i>.</p> <p><i>правильно наголошує</i> загальноновживані слова;</p> <p><i>експериментує</i> з наголосом: <i>порівнює і пояснює</i> значення слів, які відрізняються лише наголосом;</p> <p><i>переносить</i> слова з рядка в рядок складами;</p> <p><i>не відриває</i> при переносі від слова склад, позначений однією буквою;</p> <p><i>розташовує</i> 5-6 слів за алфавітом з орієнтацією на першу літеру;</p> <p><i>користується</i> алфавітом у роботі з навчальними словниками;</p> <p><i>розпізнає</i> слова, близькі і протилежні за значенням;</p> <p><i>розрізняє</i> пряме й переносне значення слів;</p>	<p>Користування правилами переносу слів.</p> <p>Користування алфавітом.</p> <p>Дослідження лексичного значення слова. Використання лексичного багатства мови у власному мовленні.</p> <p>Спостереження за словами, які служать для назви предметів, ознак, дій, чисел.</p>
--	--

<p><i>намагається пояснювати</i> різні значення багатозначних слів;</p> <p><i>розподіляє</i> ряд слів на 2 групи за смисловою ознакою;<i>доповнює</i> кожну групу 2-3 словами;</p> <p><i>доречно вживає</i> слова різних лексичних груп у власному мовленні;</p> <p><i>розрізняє</i> слова, що називають предмети, ознаки, дії, числа;</p> <p><i>добирає</i>самостійно4-6 слів, які відповідають на питання <i>хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки?</i>;</p> <p><i>розподіляє</i> слова на групи за значенням та питаннями (за частинами мови);</p> <p><i>розрізняє</i> слова, які відповідають на питання <i>хто? і що?</i>;</p> <p><i>правильно вживає</i> велику / малу літери у власних / загальних назвах;</p> <p><i>змінює</i> іменники за числами (один – багато);</p> <p><i>впізнає</i> слова, які відповідають на питання <i>який? яка? яке? які?</i>, окремо та в реченнях, у тексті;</p> <p><i>утворює</i> словосполучення іменників з прикметниками;</p> <p>Елементи зв'язку простих речень у складні речення: <i>și, dar, iar, înșă, când, unde, cum</i> тощо</p> <p>Визначає і розрізняє головні члени речення і другорядні члени речення;</p> <p><i>добирає</i> до відомого предмета відповідні ознаки;</p> <p><i>впізнає</i> слова-назви дій, <i>ставить</i> до них питання;</p>	<p>Дослідження ролі іменників у мовленні і використання їх у власних висловленнях.</p> <p>Дослідження виражальних можливостей прикметників, використання їх з метою увиразнення мовлення.</p> <p>Спостереження за роллю дієслів у мовленні і застосування їх у власних висловленнях.</p> <p>Дослідження числівників і використання їх у мовленні.</p> <p>Дослідження значення в мовленні службових слів і використання їх для зв'язку слів у реченні.</p> <p>Дослідження і конструювання речень.</p> <p>Головні та другорядні члени речення.</p>
---	--

<p><i>добирає</i> влучно дієслова для висловлення власних думок;</p> <p><i>розрізняє</i> слова, які називають числа, ставить до них питання <i>скільки?</i>;</p> <p><i>утворює</i> словосполучення числівників з іменниками;</p> <p><i>упізнає</i> в реченні службові слова; <i>пише</i> їх окремо від інших слів; Практичне застосування сполучників <i>și, dar</i>.</p> <p><i>пов'язує</i> між собою слова за допомогою службових слів;</p> <p><i>пояснює</i> роль різних видів речень для досягнення мети спілкування;</p> <p><i>правильно відтворює</i> інтонацію розповідних, питальних і спонукальних, окличних та неокличних речень;</p> <p><i>використовує</i> відповідні розділові знаки в кінці речень під час письма;</p> <p><i>поширює</i> речення словами за поданими питаннями;</p> <p><i>складає</i> речення за малюнком, на задану тему;</p> <p><i>розпізнає</i> текст за основними ознаками;</p> <p><i>розрізняє</i> текст-розповідь і текст-опис та <i>пояснює</i> їх призначення;</p> <p><i>добирає</i> заголовок до тексту;</p> <p><i>визначає</i> в тексті зачин, основну частину, кінцівку;</p> <p><i>пояснює</i> роль виражальних засобів у тексті;</p> <p><i>складає і записує</i> невеликий текст (3-4 речення) за ілюстрацією, серією малюнків, про події з власного життя;</p>	<p>Дослідження і складання текстів.</p> <p>Удосконалення текстів</p>
---	--

<p><i>дотримується</i> абзаців у процесі записування текстів;</p> <p><i>використовує</i> займенники, прислівники, контекстні синоніми (без уживання термінів) для зв'язку речень у тексті;</p> <p><i>перевіряє і вдосконалює</i> власні тексти, усуваючи лексичні повтори.</p>	
--	--

Основні очікувані результати після II циклу :

Учень / учениця: критично сприймає інформацію для досягнення різних цілей; уточнює інформацію з огляду на ситуацію.

На основі почутого створює асоціативні схеми, таблиці; стисло і вибірково передає зміст почутого; переказує текст за різними завданнями.

Виокремлює необхідну інформацію з різних усних джерел, зокрема медіатекстів, для створення власного висловлювання з конкретною метою. Визначає та обговорює цілі, основні ідеї та окремі деталі усної інформації; пояснює зміст і форму текстів, зокрема медіатекстів, пов'язує, зіставляє із власними спостереженнями, життєвим досвідом, враховує думки інших осіб.

Висловлює своє ставлення до усного повідомлення, простого тексту, медіатексту, обґрунтовує думки, спираючися на власний досвід; визначає позицію співрозмовника, погоджується з нею або заперечує її.

Висловлює власні погляди, підтверджує їх прикладами, враховує думки інших осіб; дотримується найважливіших правил літературної вимови, висловлюючи власні погляди.

Обирає вербальні та невербальні засоби спілкування, доречно використовує їх для спілкування та створення простих медіатекстів відповідно до комунікативної мети; вимовляє з правильною інтонацією різні за метою висловлювання речення; використовує у власному мовленні засоби художньої виразності у творах різних жанрів.

Описує власні емоції та емоції співрозмовника від прослуханого/побаченого; доречно використовує у власному мовленні формули мовленнєвого етикету.

Прогнозує зміст дитячої книжки за обкладинкою, заголовком, ілюстраціями та анотацією; володіє повноцінними навичками читання (вголос і мовчки), що дає змогу зрозуміти тексти різних видів.

Пов'язує елементи інформації в цілісну картину; розрізняє факти і думки про ці факти; формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті; визначає форму і пояснює зміст простих медіатекстів.

Описує емоційний стан персонажів, співпереживає.

Висловлює власне ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і навколишнього світу, наводить прості аргументи щодо власних думок, використовуючи текст, власний досвід та інші джерела; описує враження від змісту і форми медіатексту.

Визначає мету читання (для задоволення, розваги, пошуку потрібної інформації) та обирає відповідні тексти.

Експериментує з текстом (змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час інсценізації).

Пише рукописними буквами розбірливо в темпі, який дає змогу записати власну думку та інформацію з різних джерел; створює висловлювання, записує їх, ураховуючи мету та адресата і дотримуючися норм літературної мови, користується орфографічним словником; створює тексти різних типів і жанрів (казка, розповідь, опис, міркування); створює прості медіатексти, використовує різні форми їх презентації.

Аналізує значення слів з урахуванням контексту, будови слова, перевіряє власне розуміння значення слова за словниками; використовує у власному мовленні слова з переносним значенням, синоніми та антоніми, фразеологізми для досягнення мети спілкування; правильно вживає граматичні форми частин мови; правильно записує різні види речень за метою висловлювання.

Розуміє зміст усного висловлювання у знайомому повсякденному контексті.

Спілкується на добре знайомі теми, реагує на прості твердження щодо задоволення нагальних потреб та висловлює ці потреби.

Розповідає про людей, навколишній світ та побут простими, окремими фразами та висловлює своє ставлення.

Надає у письмовій формі інформацію про себе, навколишній світ, побут, використовуючи прості слова та вирази.